

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

_____ Лідія АНТОШКІНА

«23» лютого 2022 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу

**на освітню програму «Економіка підприємства»
спеціальності 051 Економіка
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
на другий (магістерський) рівень вищої освіти
на основі базової та повної вищої освіти**

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою університету

«23» лютого 2022 р.

Протокол № 8_____

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри економіки і фінансів

«21» лютого 2022 р.

Протокол № 7_____

I. ВСТУП

Фахове випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого ступеня вищої освіти, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Мета проведення фахового вступного випробування для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка, освітньої програми «Економіка підприємства» полягає у перевірці професійних компетентностей, отриманих вступниками в процесі навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю «Економіка», спорідненою або іншою спеціальністю та освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст».

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння освітньої програми магістра вступники повинні мати вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та конкретно-економічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

При складанні фахових вступних випробувань вступники повинні показати високу фахову підготовку, вміння вирішувати організаційно-господарські ситуації діяльності підприємства.

Фахове вступне випробування визначає рівень знань, вмінь та компетентностей у напрямку:

- розуміння економічної термінології, базових концепцій мікро- та макроекономіки;
- розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем;
- використання аналітичного та методичного інструментарію для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами;
- навички здійснювати збирання, аналіз і обробку даних, що необхідні для розв'язання поставлених економічних задач;
- вміння вибрати інструментальні засоби для обробки економічних даних у відповідності з поставленою задачею, аналізувати отримані результати розрахунків і обґрунтовувати висновки;
- вміння будувати стандартні теоретичні й економетричні моделі на основі опису економічних процесів та явищ, аналізувати й змістовно інтерпретувати отримані результати;
- здатність проаналізувати дані, що необхідні для розрахунку економічних показників, які характеризують діяльність господарюючих суб'єктів;
- вміння розрахувати на основі типових методик й діючої нормативно-правової бази економічні показники, що характеризують діяльність підприємства;
- здатності виконувати розрахунки, необхідні для складання економічних розділів планів, обґрунтовувати їх та формалізувати результати у відповідності зі стандартами;
- вміння аналізувати й інтерпретувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, яка міститься у звітності підприємств різних форм власності, організацій, відомств і використовувати отримані дані для прийняття управлінських рішень;

- здатність використовувати для розв'язання аналітичних й дослідницьких задач сучасні технічні засоби й інформаційні технології.

Під час підготовки до вступних іспитів за спеціальністю 051 Економіка за другим (магістерським) рівнем вищої освіти і в процесі його проведення рекомендується користуватися даною програмою та законодавчими актами, нормативно-технічними документами, що регламентують діяльність підприємств.

Порядок складання фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування складається у формі письмових відповідей на екзаменаційні білети з тем, що формують базові фахові компетентності, які визначають рівень підготовленості абітурієнту у галузі економіки. Фахове вступне випробування проводиться фаховою атестаційною комісією, до складу якої входять провідні фахівці випускової кафедри, головою комісії призначається провідний фахівець, що має науковий ступень та вчене звання з відповідної спеціальності. Комплект білетів для проведення фахового вступного випробування складається з 30 білетів, до кожного з яких включено тестові завдання з дисциплін: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємства» «Міжнародна економіка»).

II. ОСНОВНІ РОЗДІЛИ ТА ЇХ ЗМІСТ

«МІКРОЕКОНОМІКА»

1. Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність. Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.

2. Попит, пропозиція та ринковий механізм

Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту. Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції.

Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.

3. Теорії поведінки споживача

Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага. Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.

Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід–споживання». Модель (крива) «ціна–споживання».

4. Теорія виробництва і витрат

Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника.

Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток.

Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

5. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія

Сутність ринкової структури. Види ринкових структур. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

«МАКРОЕКОНОМІКА»

1. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП. Індекси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. ВВП-розрив. Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання. Кейнсіанські функції споживання і заощадження.

Гранична схильність до споживання та до заощадження. Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження. Суть та види

інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові).

Похідні інвестиції (автономні та індуційовані). Мультиплікатор видатків. Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви.

2. Сукупний попит і сукупна пропозиція

Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення. Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

3. Макроекономічна нестабільність

4 3.1 Діловий цикл та його фази (криза, депресія, пожвавлення, піднесення). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли. Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції. Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна). Безробіття та його види (структурне, фрикційне, природне, циклічне). Рівень безробіття.

4. Грошовий ринок та банківська система.

Монетарна політика держави Грошовий ринок та його агрегати. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку. Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей).

5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера

6. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання

7. Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку.

8. Соціальна економіка та політика

Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики. Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

1. Основи функціонування підприємства

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна).

Види підприємств (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні; за формою власності: приватні, колективні, комунальні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані; за масштабами діяльності: великі, середні та малі) та

їх об'єднань (асоціація, кооперація, консорціум, концерн, картель, трест, промислово-фінансові групи, холдинги).

Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).

2. Структура та управління підприємством

Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні).

Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійнофункціональна, матрична та дивізійна).

Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства.

Техніко-технологічна база підприємства: визначення, складові та форми розвитку (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

3. Планування діяльності підприємства

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі. Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план; виробничий план; організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків). Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Підприємство як модель «чорної скриньки». Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку.

4. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондоддача, фондомісткість та фондоозброєність. Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту. Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація. Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес.

5. Витрати та результати діяльності підприємства.

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати). Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірвальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані; роздрібні та оптові). Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий). Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності

6. Персонал підприємства. Економіка праці

Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні). Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці. Соціально-трудові відносини на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудових відносин: держава, роботодавці та наймані працівники.

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

1. Міжнародна економічна система

Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці.

Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин.

Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

2. Міжнародна торгівля товарами та послугами

Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні). Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами.

Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна.

Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони). Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі) 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпоротної залежності країни; індекс «умов торгівлі») 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну) 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни).

Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).

Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики за класифікацією ЮНКТАД; макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів для малої та великої економіки.

Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОР (ГАТС).

3. Міжнародний рух капіталу

Форми і чинники міжнародного руху капіталу.

Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери).

Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи).

Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України.

Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС), угода про захист іноземних інвестицій.

4. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці

Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили; міжнародна міграція робочої сили: еміграція, імміграція, реїміграція.

Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори.

Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми неформальної зайнятості у світовому ринку праці. Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національні, міжнародний); методи (економічні, адміністративні, інституційні). Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції.

Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози. Головні чинники еміграції та країни-реципієнти робочої сили з України.

5. Міжнародне науково-технічне співробітництво

Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій.

Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (ТРИПС), комітет з передачі технології Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).

Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.

6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини.

Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система.

Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти. Поняття та види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції по залученню та розміщенню валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою, строкові (форвардні, ф'ючерсні, опціони з валютою)), свопи, валютний арбітраж). Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна

інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження).

Міжнародний кредит: поняття, функції та форми. Зовнішній борг. Види та показники зовнішнього боргу. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом. Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ, група Світового банку, Лондонський та Паризький клуби кредиторів.

Міжнародні розрахунки: поняття, форми (документарні (акредитив, інкасо), недокументарні (аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, розрахунки з використанням чеків, векселів, пластикових карток, консигнація) та типи (національною валютою, міжнародною колективною валютою, золотом, клірингові розрахунки). Валютний кліринг: поняття, причини використання, види (за обсягом операцій, за волевиявленням сторін, за способом регулювання сальдо). Платіжний баланс: поняття, структура (рекомендації МВФ, 6-е видання), фактори впливу та методи врівноваження

7. Міжнародна економічна інтеграція

Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна–НАТО в економічній сфері.

Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Зміст тесту визначається на основі Програми вступних випробувань.

Результат вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Кожен з білетів фахового випробування містить 50 тестів.

Тип завдання	Кількість завдань у білеті	Кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів
Тестові завдання	50	4	200
Разом балів	-	-	200

Тест для вступних випробувань складається із завдань з вибором тільки однієї правильної відповіді. До кожного завдання подано чотири варіанти відповідей, з яких лише один правильний.

Структура білету вступного випробування

Навчальна дисципліна	Питома вага навчальної дисципліни, %	Кількість тестів у білеті
Мікроекономіка	20%	10
Макроекономіка	20%	10
Економіка підприємства	30%	15
Міжнародна економіка	30%	15

Таблиця переведення тестових балів, отриманих вступниками за виконання тестові завдання (за 200 шкалою та національною Системою)

Кількість вірних відповідей	Рейтингова оцінка за 200 шкалою (кількість балів)	За національною шкалою	Кількість вірних відповідей	Рейтингова оцінка за 200 шкалою (кількість балів)	За національною шкалою
25	100	50	38	152	76
26	104	52	39	156	78
27	108	54	40	160	80
28	112	56	41	164	82
29	116	58	42	168	84
30	120	60	43	172	86
31	124	62	44	176	88
32	128	64	45	180	90
33	132	66	46	184	92
34	136	68	47	188	94
35	140	70	48	192	96
36	144	72	49	196	98
37	148	74	50	200	100

Абітурієнт вважається таким, що склав фахове вступне випробування за спеціальність 051 Економіка (ОП «Економіка підприємства»), якщо його оцінка становить **100-200** балів.

Переведення отриманих за виконання усіх завдань балів у національну шкалу здійснюється в такому порядку:

Кількість набраних балів	Оцінка за 4-и бальною шкалою	Оцінка ECTS
90 – 100	5 (відмінно)	A
82-89	4 (добре)	B
75-81		C
64-74	3 (задовільно)	D
60-63		E
35-59	2 (незадовільно)	FX
0-34	2 (незадовільно)	F

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Відмінність між ринковим попитом (попитом на окремому товарному ринці) та сукупним попитом полягає в наступному:

- а) ринковий попит торкається всіх споживачів, у той час як сукупний попит - не всіх;
- б) сукупний попит торкається специфічних товарів, а ринковий - усіх;
- в) важелі макроекономічної політики діють через ринковий попит, а не через сукупний попит;
- г) сукупний попит торкається всіх товарів, що виробляються в економіці, а ринковий — тільки специфічних товарів.

2. Умови макроекономічної рівноваги:

- а) величина сукупного попиту дорівнюється величині сукупної пропозиції;
- б) рівноважний рівень цін та обсяг виробництва стабільні;
- в) рівень в цілому задовольняє як покупців, так і продавців;
- г) має місце все, що перераховано вище.

3. Якщо крива сукупного попиту перетинає короткострокову криву сукупної пропозиції на класичному відрізку, це означає, що:

- а) в економіці прискорюється інфляція;
- б) в економіці досягнута довгострокова рівновага;
- в) безробіття в економіці знаходиться точно на своєму природному рівні;
- г) в економіці відбувається спад.

4. Спадний (негативний) нахил кривої сукупного попиту обумовлено тим, що:

- а) внаслідок зростання внутрішніх цін зростає експорт;
- б) реальна заробітна плата та інші поточні доходи стають меншими внаслідок зростання сукупного рівня цін;
- в) зростання сукупного рівня цін, а отже й зростання ставки банківського
- г) проценту зменшує попит на інвестиційні товари;
- д) із зростанням доходів населення збільшується гранична схильність до споживання.

5. Що стверджує теорія раціональних сподівань?

- а) рівень безробіття та темпи інфляції безпосередньо пов'язані;
- б) збільшення пропозиції грошей веде до зростання цін;
- в) спроби знизити безробіття нижче природного рівня ведуть до спаду;
- г) спроби знизити безробіття мірама державної політики не дадуть очікуваного ефекту через реакцію людей;
- д) державна політика "працює", лише якщо пропозиція грошей підвищується на 10%.

6. Що є основним фактором порівняльної переваги у міжнародному поділу праці?

- а) відмінності у продуктивності праці;
- б) ціни на кінцеву продукцію;
- в) надлишок окремих ресурсів;
- г) споживчі переваги;
- д) відповіді а) та в);
- е) відповіді б) та г).

7. Знецінення національної валюти вигідно:

- а) імпортерам;
- б) виробникам, що працюють здебільшого на внутрішній попит;
- в) іноземним інвесторам, вже вклавши свої капітали до реального сектору економіки;
- г) експортерам;
- д) комерційним банкам, що мають значні вкладення у державні цінні папери.

8. Нульовий процент безробіття є нереальним та, можливо, небажаним в економічній політиці, за виключенням таких причин:

- а) потрібен час, щоб підібрати робочі місця та робітників;
- б) не гуманно примушувати працювати більш старших;

- в) закон про мінімальний рівень заробітної плати обмежує можливості зайнятості;
- г) деякі безробітні не бажають працювати на тих роботах, які вони вважають неприйнятним для них.

9. Якою є точка зору кейнсіанців на кредитно-грошову політику ?

- а) вона повністю неефективна;
- б) вона найбільш ефективна для боротьби з безробіттям;
- в) вона впливає на ВВП через дію на процентну ставку;
- г) вона більш ефективна, ніж податково-бюджетна політика;
- д) "золоте правило" для неї - збільшувати пропозицію грошей від 3 до 5% на рік.

10. Якому виду безробіття відповідає така характеристика: таке безробіття вважається за неминучим, у певній мірі необхідним, є короткотерміновим, пов'язано із добровільною зміною людьми місця роботи; означає більш раціональний перерозподіл трудових ресурсів:

- а) фрикційне;
- б) структурне;
- в) вимушене;
- г) циклічне.

11. Що з нижче наведено не використовується в процесі обґрунтування планової чисельності працівників підприємства?

- а) фонд матеріального стимулювання;
- б) обсяг виробництва;
- в) продуктивність праці;
- г) режим роботи підприємства та тривалість робочого дня.

12. Розробка бізнес плану необхідна з таких причині:

- а) бізнес-план дозволяє навчитися підприємництву;
- б) бізнес-план необхідний як засіб конкурентної боротьби;
- в) бізнес-план - товарний продукт, документ "на продаж", його розробка вже означає інвестування коштів, а схвалення інвестором - одержання коштів;
- г) з усіх наведених вище причин.

13. Валова продукція відрізняється від товарної:

- а) зміною залишків незавершеного виробництва;
- б) величиною залишків незавершеного виробництва на початок періоду;
- в) залишками незавершеного виробництва на кінець періоду;
- г) величиною внутрішньозаводського обороту.

14. Що забезпечує підвищення продуктивності праці?

- а) Економія матеріальних ресурсів;
- б) Режим роботи підприємства та якість продукції, яка на ньому виробляється;
- в) Підвищення технічної оснащеності та кваліфікації працівників, покращення організації виробництва і праці;
- г) Підвищення фондоємності та матеріалоємності товарів, робіт, послуг.

15. Підприємство у ринковій економіці — це:

- а) суб'єкт ринкового механізму;
- б) об'єкт ринкових відносин;
- в) сполучення засобів виробництва з робочою силою з метою виробництва продукції;
- г) самостійний суб'єкт господарської діяльності з правами юридичної особи і одночасно об'єкт купівлі - продажу (товар).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV станом на 28.03.2014 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI станом на 01.01.2014 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XI станом на 28.03.2014 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV станом на 28.03.2014 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
5. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р.
6. № 2210-III станом на 11.08.2013 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
7. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII станом на 09.11.2013 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
8. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV станом на 05.12.2012 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
9. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 № 1775-III станом на 02.03.2014 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>.
10. Закон України «Про ціни та ціноутворення» від 21.06.2012 № 5007-VI станом на 05.01.2013 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.
11. Національне положення(стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=367055&cat_id=293533.
12. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV станом на 28.03.2014 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
13. Аветисова А. О. Ціноутворення: [навч. посіб.] / А. О. Аветисова, О. О. Бакунов, Н. С. Палій, А. А. Фендрікова ; МОНМС України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Донецьк, 2011. 191 с.
14. Антошкіна Л. І. Ціноутворення та управління ціновою політикою: [підручник] / Л. І. Антошкіна, Н. П. Скригун, Л. Г. Цимбалюк. Донецьк: Юго-Восток, 2011. 321 с.
15. Березін О. В. Економіка підприємства: [навч. посібник]. К.: Знання, 2009. 390 с.
16. Боковець В. В. Організація виробництва: [навч. посіб. для студ. екон. спец.] / В. В. Боковець, А. В. Драбаніч; Вінниц. фін.-екон. ун-т. Вінниця: ВФЕУ, 2012. 319 с.
17. Бондар Н. М. Економіка підприємства: [Навч. посіб.]. К.: Видавництво А. С. К., 2004. 400 с.

18. Гетьман О. О. Економіка підприємства: [навч. посіб.]. 2-ге вид. К.: Центр учб. л-ри, 2010. 488 с.
19. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук ; Терноп. нац. екон. ун-т. – 2-ге вид., переробл. та доповн. К.: Центр учбов. л-ри, 2012. 303 с.
20. Дикань В. Л. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств: [підруч. для студ. ВНЗ] / В. Л. Дикань, Ю. Т. Боровик, О. М. Полякова, Ю. М. Уткіна; Укр. держ. акад. залізн. трансп. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 415 с.
21. Захарченко В.І. Економіка підприємства: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 144с.
22. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 728 с.
23. Лойко В.В. Економіка підприємства: конспект лекцій Економіка підприємства: [Електронний ресурс] / Модульне середовище КНУТД. Режим доступу: <http://msnp.knutd.edu.ua>.
24. Сударкіна С. П. Економіка підприємства: [навч. посіб.] ; Нац. техн. ун-т «Харк. політехн. ін-т». Х., 2011. 290 с.
25. Макроекономіка: теорія і практикум / В. А. Шинкар, С. В. П'ясецька-Устич ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т». Ужгород : РІК-У, 2017. 477 с.
26. Макроекономіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Тюхтенко Н. А., Синякова К. М. ; М-во освіти і науки України, Херсон. держ. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2016. 351 с.
27. Макроекономіка : [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / Резнік Н. П., Талавири М. П., Пащенко О. В. ; Київ. міжнар. ун-т. Київ : КиМУ, 2015. 553 с.
28. Макро-мікроекономіка: від теорії до практики : навч. посіб. [для студентів екон. спец. ВНЗ] / [Канцір І. А., Кліпкова О. І., Іванець Л. В.] ; М-во освіти і науки України, ЛТЕК Нац. ун-ту «Львів. Політехніка». Львів : Новий світ-2000, 2018. 441 с.
29. Міжнародна економіка : підручник : [на допомогу студентам ВНЗ, з галузі знань «соціальні та поведінкові науки», зокрема спец. «економіка»] / Є. В. Савельєв, І. Я. Зварич ; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. Вид. 4-те, перероб. та допов. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 423 с.
30. Міжнародна економіка : [підруч. для студ. ВНЗ / Ю. Г. Козак та ін.] ; за ред. Козака Ю. Г., Лук'яненка Д. Г., Макогона Ю. В. ; М-во освіти і науки України. 3-тє вид., перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 559 с.
31. Міжнародна економіка : підручник / Д. Лук'яненко, А. Поручник, Я. Столярчук ; [редкол.: Ю. М. Солодковський (голова) та ін.] ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2014. 762 с.
32. Мікроекономіка : навч. посіб. / В. В. Дружиніна, О. І. Чорноус ; М-во освіти і науки України. Харків : Друк. Мадрид, 2015. 254 с.
33. Небава М. І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства: [навч. посіб.]; Ч. 1. Економіка підприємства / М. І. Небава; МОНМС України, Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця, 2011. 116 с.
34. Скибінська З. М. Економіка та організація виробництва: [навч. посіб.] / З. М. Скибінська, Т. Т. Гринів. К.: Знання, 2012. 299 с.

Додаткова:

35. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

36. Джерела фінансування інвестицій підприємств України: Монографія ; за ред. В.Г. Федоренка, М.П. Денисенка. К.: «ДКС центр», 2012. С. 280-296
37. Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки: [колективна монографія у 2 т.]. Днепропетровськ: «ФОП ДРОБЯЗКО С.І.», 2014. Т.1. С. 138-145
38. Зборовська О. М. Ціноутворення як основа ефективності функціонування підприємств та чинник підвищення добробуту населення: [монографія] / О. М. Зборовська, Т. В. Заховалко, А. В. Череп, О. В. Мацюк, І. Ю. Нагаєць; МОН України, ДВНЗ «Запоріж. нац. ун-т». Запоріжжя, 2011. 288с.
39. Інвестування підприємств України: навч. посібник; за ред. проф. В.Г. Федоренка, проф. М.П. Денисенка. К.: «ДКС Центр», 2013. С. 189- 211.
40. Кузьмін О. Є. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика: [монографія] / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, О. П. Романко; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ, 2011. 197 с.
41. Методологічні основи розвитку постіндустріальної економіки: Монографія / За ред. д.е.н., проф. М.П. Денисенка, д.е.н., проф. А.П. Гречан, к.е.н., доц. В.В. Лойко. К.: Фітосоціоцентр, 2010. 688с.
42. Нусінов В. Я. Оцінка економічної ефективності операційної та інвестиційної діяльності підприємств: [монографія]; ред.: В. Я. Нусінов. Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2013. 248 с.
43. Формування потенціалу соціально-економічних та організаційних змін: [колективна монографія за ред. д.е.н., проф. І.А. Ігнатєвої, д.е.н., проф. В.В.Микитенко]. К.: РВПС України НАН України і КНУТД МОН України, 2010. 694 с.

II. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. HR Сообщество и публикации: [Електронний ресурс] / Режим доступу до порталу: <http://hr-portal.ru/>.
2. MarketinG. База маркетингової інформації. Аналіз ринків, огляди ринків: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://marketingbase.com.ua/>.
3. Open Source Content Management: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bussin-proj.ru>.
4. Агентство промислових новостей: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.apn-ua.com/>.
5. Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control>.
7. Малий бізнес в легкій промисловості: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.legpromsme.ru/>.
8. Матеріали журналу «Генеральний директор»: [Електронний ресурс] / Режим доступу до журн.: <http://www.director.com.ua>.
9. Незалежний проект «Корпоративний менеджмент»: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.cfin.ru/>.
10. Образование в моде: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.fashioneducation.ru/>.
11. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

12. Офіційний сайт Укрлегпрому: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrlegprom.org.ua/>.

13. Тематический портал «Малый бизнес»: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://small-business.web-3.ru/>.

III. ПОСИЛАННЯ НА ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ

1. Електронна база даних Library ІМВ Інституту міжнародних відносин Національного університету ім. Тараса Шевченка. Режим доступу: <http://library.iir.kiev.ua/library/index.php>.

2. Електронна бібліотека навчальної літератури ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана». Режим доступу: <http://lib.kneu.edu.ua/ua/irbis/>.

3. Електронна бібліотека освітнього порталу. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/library/>.

4. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». – Режим доступу: <http://www.library.ukma.kiev.ua/>.

5. Науково-технічна бібліотека КНУТД. Режим доступу: <http://biblio.co.ua>.

6. Науково-технічна бібліотека національного технічного університету

7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.

8. Національна парламентська бібліотека України. Режим доступу: <http://nplu.org>.

9. Німецький читальний зал Донецького державного технічного університету. Режим доступу: <http://german.library.donntu.edu.ua/>.

10. Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Островського [посилання на електронні бібліотеки України, Росії, світу]. Режим доступу: <http://www.ounb.km.ua/>.

11. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Режим доступу: <http://www.library.univer.kharkov.ua/ukr/>.